

[Hartvig Frisch.]

om en heldig Form for Laan, og i saa Tilfælde vil det blive den højtærede Indenrigsminister, som vil faa med Sagen at gøre paa det nuværende Stadium. Om det nu sker under den Form, som Deputationen her har fremført Ønske om: At man gav Mulighed for, at Kreditforeningsinstitutioner kunde træde til, eller om det sker under den Form, at man skaffer en anden langfristet og billig Form for Laan, kan i og for sig være ligegyldigt; jeg vil blot her udtale Ønsket om, at man i Betragtning af det store, betydningsfulde Arbejde som Pumpelaget har udført, og i Betragtning af de store Vanskeligheder, som det i Øjeblikket er kommet i, vil se at komme til en Overenskomst, som kan være til Gavn for Pumpelaget.

Jeg vil, idet jeg fortsætter min Henvendelse til den højtærede Landbrugsminister, gerne gøre en Bemærkning med Hensyn til Planerne om Købet af Christianssæde og Planerne med Hensyn til selve det lille Slot Christianssæde. Planerne har jo allerede været drøftet i Offentligheden, og i „Politiken“ har jeg for nogen Tid siden set en Leder, hvor man tog meget kraftig Afstand fra nogle Planer, der har været fremme, og som bl. a. ogsaa jeg selv har været delagtig i, Planer om, at man ved denne Lejlighed, ved Overtagelsen af Christianssæde, gik til her at oprette et Museum, som efter den Plan, jeg udkastede en Gang i Foraaret, skulde være et Museum for vore Landboreformer. Et saadant Museum vilde det være naturligt at knytte til dette Sted, som historisk har spillet en saa overordentlig Rolle netop for Landboreformerne, det Sted, hvortil Statsministeren Christian Ditlev Reventlows Navn er knyttet, det Sted, som var hans Hovedsæde, kan man sige, hans Slægts Hovedsæde. Det vilde være naturligt hertil at knytte Minderne om en Storhedstid i dansk Reformpolitik; for man kan jo roligt sige, at Perioden fra 1788 og lige indtil Aarhundredskiftet, indtil 1800, var en Reformperiode i dansk Landbrug, som vi har god Grund til at se med Beundring tilbage paa. Naar jeg tænker paa den Situation, vi netop nu staar i, og naar jeg tænker paa den Debat, der er ført i denne Rigsdag, baade i sidste Samling og for saa vidt ogsaa i denne, og saa ser paa den Radikalisme, hvormed man for nu 130—140 Aar siden kunde gaa til Løsningen af et stort landøkonomisk Problem her i Danmark, maa jeg egentlig sige, at saa fyldes man af Beundring for den Slægt, der gen-

nemførte de store Landboreformer; saa føler man den Smaalighed og den Mangel paa Storsyn, som præger den Opposition, der er kommet til Orde her i Tinget, og saa meget mere Lyst føler man til netop paa Christianssæde, hvor Bygningerne nu alligevel ret nødvendigt maa overtages, og hvor Slottet ifølge sin Form, ogsaa ifølge sin Lidenhed, daarligt egner sig til noget større Projekt, at rejse et Minde. Det skulde ikke være noget rent personligt; det vilde heller ikke falde i min Smag, at man gjorde det til et personligt Minde om den grevelige Slægt. Det skulde være netop et Minde om en Stortid i Danmark, hvor Christian Ditlev Reventlow i sin Person inkorporerede hele den store landøkonomiske Bevægelse. Man kunde ved at samle f. Eks. et Bibliotek af Fysiokratismens Skrifter og ved at samle Portrætter af den Tids betydelige Landøkonomer og ved at samle, hvad der er tilbage af den gamle Bondenedværdigelses Tid som Minde om, hvad det var, de Folk ryddede af Vejen, skabe en Samling, som vilde være noget ret enestaaende, og som ikke udelukkende vilde have Interesse for Danske, men som faktisk, hvis man greb Sagen rigtig an og dannede dette Museum paa den rigtige Basis, vilde blive en Ting af europæisk Interesse, fordi de Mænd, som jeg her omtaler, stod midt i en Bevægelse, midt i en stor Strøm, som var af en rent international Karakter, og som var Udtryk for alt det, der i Europa den Gang førte til Fremskridt: herhjemme til Bondereformerne, i Frankrig til den store Revolution.

Jeg ser, at den højtærede Justitsminister er kommet til Stede, og jeg vilde da gerne rette en Henvendelse til ham. Den højtærede Justitsminister har, ved jeg, planlagt en Lovgivning med Hensyn til vore Biografteatre; der forestaar en Lovgivning paa dette Omraade, der har været arbejdet med det i forrige Rigsdagssamling. Dette giver mig Anledning til at fremkomme med nogle Bemærkninger om hele dette Forhold, som det nu ligger, efter at Talefilmen er trængt igennem. Jeg har ved Besøg ovre i London i Sommer set, hvordan Forholdene ligger i et Land, hvor Talefilmen virkelig for Alvor er trængt igennem; og jeg nærer ingen som helst Tvivl om, at det, vi staar overfor i Danmark for Øjeblikket, blot er en Overgang; idet vi meget snart vil komme ind i hele den Krise, som England nu altsaa delvis har gennemgaaet. Man har saa tidt her i Landet, f. Eks. naar man har debatteret det kongelige Teater, talt om den store nationale Opgave, som dette Teater opfylder. Jeg ser